

اعتباریابی و هنجاریابی پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش»**حسین پورسلطانی زرنندی^۱، سیده‌طاهره موسوی راد^۲**

۱. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور (نویسنده مسئول)

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۰/۲۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۷/۲۶

چکیده

هدف از انجام این پژوهش اعتباریابی و هنجاریابی پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» بود. روش پژوهش، توصیفی و از نوع معادله ساختاری بود که به‌صورت میدانی اجرا شد. ورزشکاران رشته‌های ورزشی متفاوت در سطح ایران جامعه آماری این پژوهش را تشکیل دادند که از بین آن‌ها ۳۹۲ پرسش‌نامه جمع‌آوری شد. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» ساخته کیم و همکاران (۲۰۱۰) استفاده شد که حاوی ۱۸ سؤال بود و دارای مؤلفه‌های پیشرفت، ارزش، اجتماعی، حرفه، درک کردن و حفاظت بود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های توصیفی و آزمون‌های آماری ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین پایایی و از تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین روایی سازه استفاده شد. نتایج نشان داد که میزان پایایی پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» برابر با ۰/۸۹ بود. در مورد روایی سازه و براساس میزان روابط و سطح معناداری، تمامی سؤال‌ها رابطه معناداری با عامل‌ها داشتند و توانستند پیشگوی خوبی برای عامل خود باشند. شاخص‌های نسبت خی دو به درجه آزادی (۳/۱۳)، ریشه میانگین مجذور خطای تقریبی (۰/۰۹۵)، شاخص برازندگی نرم شده برای مقایسه مدل مورد نظر با مدل بدون رابطه‌های (۰/۹۱)، شاخص برازندگی تطبیقی (۰/۹۰)، شاخص واریانس باقیمانده و کوواریانس (۰/۹۰) و شاخص برازندگی برای ارزیابی مقدار نسبی واریانس و کوواریانس (۰/۹۷) برازش مدل را تأیید کردند. همچنین، در مورد روابط عامل‌ها با مفهوم عملکرد داوطلبان، نتایج نشان داد که تمامی عامل‌ها توانستند پیشگوی خوبی برای مفهوم عملکرد داوطلبان باشند؛ بنابراین، پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» مقیاسی قابل اطمینان و معتبری است که می‌توان از آن برای ارزیابی میزان عملکرد داوطلبان در ورزش استفاده کرد و نتایج معتبری را مشاهده نمود.

واژگان کلیدی: پرسش‌نامه، داوطلب، عملکرد، ورزشکار.

1. Email: hpszarandi@gmail.com

2. Email: taherehmosavirad@gmail.com

مقدمه

امروزه، توسعه نیروی کار داوطلبانه به خصوص در حوزه ورزش، بررسی و ارزیابی آگاهی‌های موجود در حیطه فعالیت داوطلب را الزام‌آور می‌کند. پژوهش‌های گوناگون نشان می‌دهند که کاهش درخور توجه و روبه‌شد نیروهای داوطلب در برخی از کشورهای توسعه‌یافته به‌ویژه در حوزه ورزش که قسمت بیشتر فعالیت‌های آن بر عهده داوطلبان است، موجب نگرانی مدیران فعال در این بخش شده است (اندام، همتی نژاد، حمیدی، رضانی نژاد و کاظم نژاد، ۲۰۱۱، ۳۹). موفقیت بیشتر سازمان‌های ورزشی همانند سایر سازمان‌ها، به توانایی و صلاحیت نیروی انسانی وابسته است. موضوعی که در سال‌های اخیر توجه افراد زیادی را به خود جلب کرده است. نقش بااهمیت داوطلبان در عملکرد سازمان‌ها و به‌ویژه سازمان‌های ورزشی است (چلادورای^۱، ۲۰۰۶، ۱۱۷). این دسته از افراد علاوه‌براینکه جزو منابع مهم و ارزشمند سازمان‌ها محسوب می‌شوند، در موفقیت بسیاری از جوامع نیز نقش چشمگیری را ایفا می‌کنند (اندام، منتظری و فیضی، ۲۰۱۳، ۳۱). برگزاری بسیاری از رویدادهای ورزشی اغلب به فعالیت داوطلبان در کنار کارکنان رسمی بستگی دارد تا این اطمینان حاصل شود که خدمات زیادی به افراد حاضر در این رویدادها ارائه می‌شود (وان در واگن^۲، ۲۰۰۷، ۱۵۷۶). آلد^۳ (۲۰۰۴) بیان می‌کند که جوانان سنین دانشگاهی به شرکت در فعالیت‌های داوطلبانه تمایل دارند (آلد، ۲۰۰۴، ۱۲). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که عواملی از قبیل تغییر در طرز تفکر و نگرش افراد برای داوطلب شدن، افزایش تعهدات، کاهش اوقات فراغت، افزایش حرفه‌ای‌گرایی در سازمان‌های متفاوت ورزشی و فشار فزاینده تحصیل از علل کاهش مشارکت جوانان در فعالیت‌های داوطلبانه هستند (اندام، همتی نژاد، رضانی نژاد و کاظم نژاد، ۲۰۱۱، ۱۱۰). نیروهای داوطلب یکی از ارکان اصلی خدمات‌رسان در سازمان‌های ورزشی به‌شمار می‌روند و نقش عمده‌ای در موفقیت بسیاری از مسابقات و رویدادهای ورزشی دارند (اندام و همکاران، ۲۰۱۳، ۳۲). چنانچه از داوطلبان به نحو مؤثری استفاده شود، مزایایی اقتصادی زیادی برای سازمان‌های متفاوت ورزشی به‌دنبال دارد؛ به‌طوری‌که در برخی از کشورها ارزش اقتصادی بخش داوطلب را بین هفت تا ۱۴ درصد تولید ناخالص داخلی تخمین زده‌اند (کاسکلی، هولد، آلد^۴، ۲۰۰۶، ۹۷). جذب و آموزش نیروی داوطلب از چالش‌های مهم بازاریابی به‌شمار می‌آید. شناخت انگیزه‌های افراد برای داوطلب شدن و خدمات‌رسانی رایگان به سازمان‌های ورزشی، به بحث بازاریابی داوطلب کمک شایان توجهی می‌کند. انگیزه‌های داوطلب شدن پدیده‌ای چندبعدی است که به مطالعه و بررسی‌های زیادی

-
1. Chelladuray
  2. Van der Wagen
  3. Auld
  4. Cuskelly, Hoye & Auld

نیاز دارد (هان^۱، ۲۰۰۷، ۸۶). اویسترلی، کیک پاتریک و مورتیمر^۲ (۲۰۰۴) نهضت داوطلبی را یکی از بزرگ‌ترین رویدادها برای توسعه اجتماع و مدنیت می‌دانند؛ زیرا، مسئولیت‌پذیری و احترام به اصول شهری را در جامعه توسعه می‌بخشد (اویسترلی و همکاران، ۲۰۰۴، ۱۱۳۲). پوزی و مارتا^۳ (۲۰۰۶) به این نتیجه رسیدند که در داوطلبی، افراد با موقعیت‌های گوناگون اجتماعی و همچنین با افراد متفاوت برخورد می‌کنند و آنان در این ارتباط می‌توانند تجربیات گران‌بهایی را به دست آورند که در آینده آنان در اجتماع مفید است (پوزی و مارتا، ۲۰۰۶، ۱۸۲). افزون‌براین، داوطلبی به آنان احساس تعهد و تعلق به جامعه را القا می‌کند. در واقع، داوطلبی به افراد به رشد احساس مسئولیت، اعتماد به نفس و خودشناسی آن‌ها کمک شایانی می‌کند. شناخت عملکرد داوطلبان به سازمان‌ها و مسئولان برگزاری رویدادهای ورزشی کمک می‌کند تا درباره افراد داوطلبی که فعالیت‌های خود را ادامه می‌دهند و افرادی که خدمات داوطلبانه خود را متوقف می‌کنند، درک و شناخت بهتری پیدا کنند؛ از این رو، لازم است مدیران سازمان‌های ورزشی علاوه بر شناخت نیازها و انگیزه‌های داوطلبی، زمینه‌هایی را شناسایی کنند که بر عملکرد داوطلبان تأثیرگذار هستند. مدیران سازمان‌ها و رویدادهای ورزشی، وجود داوطلبان بیشتر را برای ارائه خدمات بهتر و مؤثرتر لازم می‌دانند و از کمبود تعداد داوطلبان شکایت دارند و همواره درصدد یافتن و جذب داوطلبان بیشتری هستند؛ درحالی‌که مفیدترین و مؤثرترین راه‌حل برای این مشکل، حفظ داوطلبان و افزایش سطح عملکرد آن‌هاست (غفوری، اندام، منتظری و فیضی، ۲۰۱۱، ۱۱۰).

نیاز روزافزون به حضور داوطلبان در کمک به توسعه ورزش وجود دارد؛ بنابراین، در تحلیل منابع انسانی، توجه مسئولان و برنامه‌ریزان ورزشی به داوطلبان به‌منظور توسعه و تعمیم ورزش و اجرای برنامه‌های ورزشی، روزبه‌روز در حال افزایش است (کیم، ژانگ و کوناگتون^۴، ۲۰۱۰، ۳۱). فعالیت‌های داوطلبانه فوایدی دوسویه دارند که هم جامعه و هم داوطلب از آن بهره‌مند می‌شوند. داوطلبان برای انجام اهداف مشترک در کنار یکدیگر به فعالیت می‌پردازند و باعث افزایش سرمایه اجتماعی در جامعه می‌شوند؛ بنابراین، جامعه را به محیطی بهتر برای زندگی همگان تبدیل می‌کنند (حمیدی، اندام و فیضی، ۲۰۱۳، ۱۵). مک‌لین و هام^۵ (۲۰۰۷) در پژوهشی انگیزش و تعهد ۶۴۷ داوطلب را بررسی کردند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که بین ابعاد انگیزشی داوطلبان و تعهد آنان ارتباط وجود دارد و از بین ابعاد انگیزشی، عشق و علاقه به ورزش عاملی اساسی برای افزایش تعهد داوطلبان

-
1. Han
  2. Oesterle, Kikpatrick & Mortimer
  3. Pozzi & Marta
  4. Kim, Zhang & Connaughton
  5. MacLean & Hamm

است. ماچین و آنگلا^۱ (۲۰۰۸) و ترنر^۲ (۲۰۰۸) بیان می‌کنند که یکی از بزرگ‌ترین موانع حضور داوطلبانۀ افراد در جامعه، مشغله‌های زندگی امروز است که باعث شده است داوطلبان ترجیح دهند در برنامه‌ی زمانی محدودی و در دوره‌های کوتاه‌مدت به فعالیت بپردازند. فینکلشتاین^۳ (۲۰۰۸) دریافت که تعهد به ادارات تربیت‌بدنی به اندازه‌ی رضایت و وظیفه‌ای، نقش حساسی را در قصد ادامه‌ی همکاری داوطلبی ایفا می‌کند. در پژوهشی، کیم و همکاران (۲۰۱۰) در بین ۵۱۵ نفر از داوطلبان ورزشی روایی سازه‌ی پرسش‌نامه‌ی «عملکرد داوطلبان در ورزش» را بررسی کردند و برازندگی مدل را تأیید کردند. همچنین، اگلی، تورستن، حسان و سیگفید^۴ (۲۰۱۲) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که متغیرهای تعهد و رضایت شغلی نقش مؤثری در حفظ داوطلبان ورزشی دارند. هالمن و جسی^۵ (۲۰۱۲) در پژوهشی ذکر کردند که حمایت‌های اجتماعی تقویت‌کننده‌ی معناداری در زمینه‌ی جذب داوطلبان ورزشی هستند.

مدیران رویدادهای گوناگون ورزشی باید به‌منظور ایجاد و اجرای هرچه‌بهرتر راهبردهای جذب، حفظ و نگهداری از نیروهای داوطلب، به عواملی توجه کنند که افزایش بهره‌وری آنان را فراهم می‌آورند؛ از این رو، آگاهی از این عوامل و شناخت و بررسی آن‌ها نیز ضرورت دارد. با شناخت ویژگی‌های داوطلبان در ورزش مانند سطح عملکرد آن‌ها، می‌توان توجه مدیران ورزش کشور را به این افراد معطوف کرد تا در برنامه‌ریزی‌های خود از آن استفاده کنند و زمینه‌ی مشارکت داوطلبان را بیش از گذشته فراهم کنند. با توجه به رشد و اهمیت انجام‌دادن پژوهش‌های گوناگون در حوزه‌ی داوطلبان در ورزش و با توجه به اهمیت این موضوع، متأسفانه تأکید کمی بر ساخت ابزار مناسب برای اندازه‌گیری عملکرد داوطلبان به‌طور خاص برای استفاده در ورزش شده است و در پژوهش‌هایی که در زمینه‌ی ورزش انجام شده‌اند، پژوهشگران عملکرد داوطلبان را با استفاده از مقیاس حوزه‌های دیگر بررسی کرده‌اند. در نهایت، با توجه به مطالب بیان‌شده و ضرورت توجه به موضوع داوطلبی در ورزش، در این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ برای این سؤال هستیم که آیا پرسش‌نامه‌ی «عملکرد داوطلبان در ورزش» از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است؟

-
1. Machin & Angela
  2. Turner
  3. Finkelstein
  4. Egil, Torsten, Hasan & Siegfried
  5. Hallmann & Gesine

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش، توصیفی و از نوع معادله ساختاری است که به صورت میدانی اجرا شده است. با توجه به اینکه پرسش‌نامه در حوزه داوطلبی بوده است، جامعه آماری این پژوهش ورزشکاران رشته‌های ورزشی (کشتی، فوتبال، تکواندو، شنا، والیبال، بسکتبال، کاراته و هندبال) به تعداد نامحدود بودند. ورزشکاران در رده سنی بزرگسالان بودند و در مسابقات قهرمانی کشور یا لیگ برتر رشته ورزشی مرتبط شرکت داشته‌اند. نمونه آماری پژوهش برابر با ۴۵۰ نفر در نظر گرفته شد که این تعداد به صورت تصادفی در شهرهای تهران، مشهد، اصفهان، شیراز، تبریز، ساری و مازندران انتخاب شدند. در نهایت، ۳۹۲ پرسش‌نامه به صورت کامل تکمیل شد که تجزیه و تحلیل شد. با توجه به اینکه برای پژوهش‌های معادله ساختاری به ازای هر سؤال پرسش‌نامه به پنج تا ۱۰ آزمودنی نیاز است، ۳۹۲ پرسش‌نامه مبنای مناسبی برای انجام آزمون‌های آماری مرتبط است.

ابزار اندازه‌گیری استفاده‌شده، پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» ساخته کیم و همکاران (۲۰۱۰) حاوی ۱۸ سؤال بود که دارای مؤلفه‌های پیشرفت، ارزش، اجتماعی، حرفه، درک کردن و حفاظت بود. پرسش‌نامه از نوع پاسخ‌بسته بود و مقیاس اندازه‌گیری سؤال‌ها لیکرت بود. سؤال‌ها پنج‌گزینه‌ای بودند و روش امتیازگذاری به ترتیب از خیلی کم = یک تا خیلی زیاد = پنج بود. روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه با استفاده از نظرهای ۱۰ تن از استادان مدیریت ورزشی تعیین شد. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و آزمون‌های ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین پایایی در نرم‌افزار اس.پی.اس.اس.^۱ و همچنین، از تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین روایی سازه در نرم‌افزار لیزرل^۲ استفاده شد.

نتایج

یافته‌های توصیفی نشان داد که از مجموع ۳۹۲ پاسخ‌گویی که بررسی شدند، ۲۴۶ نفر (۶۲/۷۵ درصد) مرد و ۱۴۶ نفر (۳۷/۲۵ درصد) زن بودند. در مورد میزان تحصیلات ورزشکاران، نتایج نشان داد که ۱۲۱ نفر (۳۰/۸۶ درصد) دارای مدرک تحصیلی کاردانی، ۱۵۹ نفر (۴۰/۵۶ درصد) کارشناسی و ۱۱۲ نفر (۲۸/۵۷ درصد) دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد بودند. براساس نتایج ارائه‌شده در جدول شماره یک، پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» دارای ثبات درونی قابل قبول برابر با ۰/۸۹ است. همچنین، ضرایب آلفای مؤلفه‌های پیشرفت برابر با ۰/۷۶، ارزش

1. SPSS
2. Lisrel

برابر با ۰/۸۲، اجتماعی برابر با ۰/۸۶، حرفه برابر با ۰/۹۳، درک کردن برابر با ۰/۷۹ و حفاظت برابر با ۰/۸۸ است.

جدول ۱- نتایج آزمون ضریب آلفای کرونباخ

ردیف	مؤلفه‌ها	تعداد سؤال	ضریب آلفا
۱	پرسش‌نامه عملکرد داوطلبان	۱۸	۰/۸۹
۲	مؤلفه پیشرفت	۳	۰/۷۶
۳	مؤلفه ارزش	۳	۰/۸۲
۴	مؤلفه اجتماعی	۳	۰/۸۶
۵	مؤلفه حرفه	۳	۰/۹۳
۶	مؤلفه درک کردن	۳	۰/۷۹
۷	مؤلفه حفاظت	۳	۰/۸۸

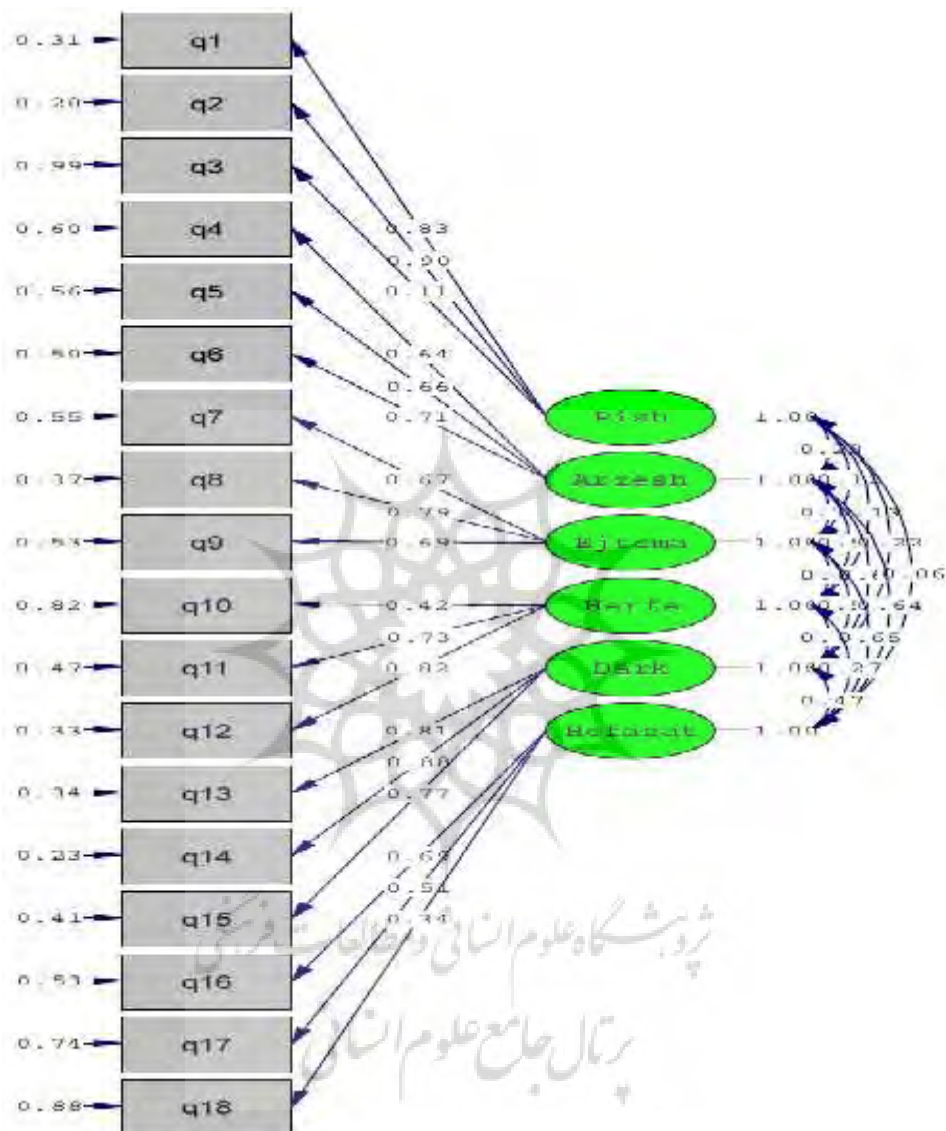
تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول: براساس نتایج درج شده در جدول شماره دو، تمامی رابطه‌های سؤال‌های یک تا سه با مؤلفه پیشرفت، سؤال‌های چهار تا شش با مؤلفه ارزش، سؤال‌های هفت تا نه با مؤلفه اجتماعی، سؤال‌های ۱۰ تا ۱۲ با مؤلفه حرفه، سؤال‌های ۱۳ تا ۱۵ با مؤلفه درک کردن و سؤال‌های ۱۶ تا ۱۸ با مؤلفه حفاظت، معنادار هستند.

جدول ۲- ارتباط بین شاخص‌ها با مؤلفه‌های پرسش‌نامه عملکرد داوطلبان

ردیف	شاخص‌ها	عامل	بار عاملی	ضریب تعیین	مقدار تی	نتیجه
۱	من احساس دلسوزی نسبت به دیگر کارکنان این مسابقات دارم.		۰/۸۳	۰/۶۹	۱۰/۶۸	تأیید
۲	احساس می‌کنم که کمک کردن به افراد گرفتار در این مسابقات مهم است.	پیشرفت	۰/۹۰	۰/۸۰	۱۰/۹۹	تأیید
۳	من می‌توانم کارهایی برای هدفی خاص در مسابقات انجام بدهم که برای من مهم است.		۰/۱۱	۰/۱۱	۱/۹۶	تأیید
۴	داوطلب شدن، فرصتی برای به دست آوردن یک جنبه فکری جدید از کارها را به من می‌دهد.		۰/۶۴	۰/۴۰	۱۲/۴۷	تأیید
۵	من می‌توانم یاد بگیرم که چگونه با افراد گوناگون در این مسابقات سروکار داشته باشم.	ارزش	۰/۶۶	۰/۴۴	۱۳/۱۲	تأیید
۶	من می‌توانم توانایی خودم را در این مسابقات کشف کنم.		۰/۷۱	۰/۵۰	۱۴/۱۶	تأیید

ادامه جدول ۲- ارتباط بین شاخص‌ها با مؤلفه‌های پرسش‌نامه عملکرد داوطلبان

ردیف	شاخص‌ها	عامل	بار عاملی	ضریب تعیین	مقدار تی	نتیجه
۷	من نزدیک هستم به اینکه افراد من را به‌عنوان یک داوطلب در این مسابقات بخواهند.		۰/۶۷	۰/۴۵	۱۳/۵۷	تأیید
۸	من می‌دانم مشارکت (سهیم‌شدن) یک دلبستگی در سرویس‌های اجتماعی است.	اجتماعی	۰/۷۹	۰/۶۳	۱۶/۵۸	تأیید
۹	من در جایگاهی نزدیک به یک ارزش بالا در سرویس‌های اجتماعی هستم.		۰/۶۹	۰/۴۷	۱۳/۹۳	تأیید
۱۰	داوطلب‌شدن در این مسابقات می‌تواند به من در گذاشتن قدم در مکانی کمک کند که کارکردن در آنجا را دوست دارم.		۰/۴۲	۰/۱۸	۷/۷۹	تأیید
۱۱	من می‌توانم از طریق این مسابقات ارتباط جدیدی برقرار کنم که ممکن است به من در کسب‌وکار و زندگی کمک کند.	حرفه	۰/۷۳	۰/۵۳	۱۴/۵۵	تأیید
۱۲	داوطلب‌شدن در برگزاری مسابقات به من اجازه کشف فرصت‌های شغلی متفاوت را می‌دهد.		۰/۸۲	۰/۶۷	۱۶/۶۲	تأیید
۱۳	با داوطلب‌شدن در مسابقات، من کمتر احساس تنهایی (غریبی) می‌کنم.		۰/۸۱	۰/۶۶	۱۸/۶	تأیید
۱۴	داوطلب‌شدن در این مسابقات به من کمک می‌کند تا در میان مشکلات شخصی‌ام کار کنم.	درک کردن	۰/۸۸	۰/۷۷	۲۰/۷۲	تأیید
۱۵	داوطلب‌شدن در مسابقات راه خوبی برای گریختن از رنج‌های شخصی است.		۰/۷۷	۰/۵۹	۱۷/۱۲	تأیید
۱۶	داوطلب‌شدن در برگزاری این مسابقات احساس مهم‌بودن به من می‌دهد.		۰/۶۹	۰/۴۷	۱۱/۰۱	تأیید
۱۷	داوطلب‌شدن در این مسابقات باعث افزایش عزت‌نفس من می‌شود.	حفاظت	۰/۵۱	۰/۲۶	۸/۶۲	تأیید
۱۸	داوطلب‌شدن در برگزاری این مسابقات به من احساس موردنیاز بودن می‌دهد.		۰/۳۴	۰/۱۲	۵/۶۸	تأیید

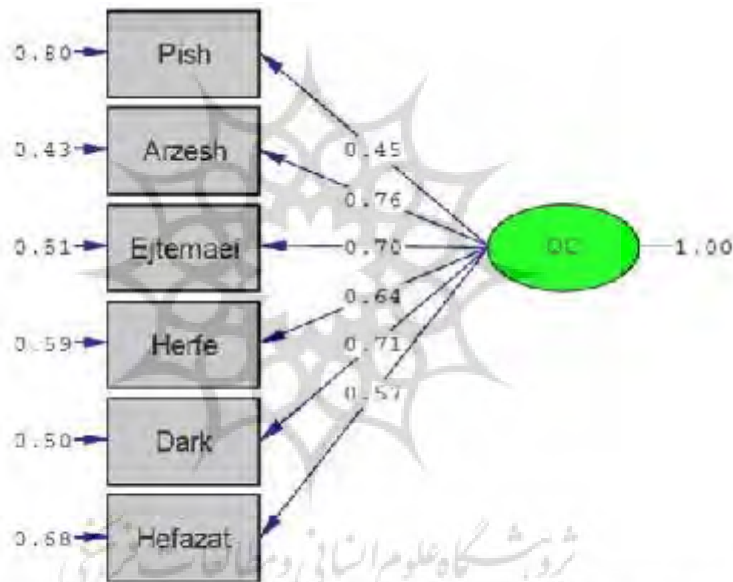
شکل ۱- تحلیل عاملی مرتبه اول: بارعامل و واریانس خطای مدل اندازه‌گیری پرسش‌نامه

تحلیل عاملی تأییدی مرحله دوم: براساس میزان رابطه و سطح معناداری عامل‌های شش‌گانه با مفهوم عملکرد داوطلبان قیدشده در جدول شماره سه مشخص می‌شود که تمامی رابطه‌ها دال بر رابطه بین هر عامل با مقیاس عملکرد داوطلبان، مورد تأیید است.

جدول ۳- ارتباط بین مؤلفه‌ها با مفهوم عملکرد داوطلبان

ردیف	عامل‌ها	مفهوم	ضرایب مسیر	ضریب تعیین	سطح معناداری	نتیجه
۱	پیشرفت		۰/۴۵	۰/۲	۸/۵۵	تأیید
۲	ارزش		۰/۷۶	۰/۵۷	۱۶/۰۱	تأیید
۳	اجتماعی	عملکرد	۰/۷۰	۰/۴۹	۱۴/۵۱	تأیید
۴	حرفه	داوطلبان	۰/۶۴	۰/۴۱	۱۲/۹۸	تأیید
۵	درک‌کردن		۰/۷۱	۰/۵۰	۱۴/۶۶	تأیید
۶	حفاظت		۰/۵۷	۰/۳۲	۱۱/۱۴	تأیید

Chi-square=25.06, df=8, P-value=0.00152, RMSEA=0.095

شکل ۲- تحلیل عاملی مرتبه دوم: ضرایب مسیر و واریانس خطای مدل ساختاری پرسش‌نامه

آزمون خوبی (نیکویی) برازش! در آزمون خوبی برازش، تناسب مجموعه داده‌ها بررسی می‌شود که با توجه به جدول شماره چهار، نسبت خوبی دو به درجه آزادی (۳/۱۳) و ریشه میانگین مجذور خطای تقریبی^۲ برابر با ۰/۰۹۵ است. همچنین، شاخص‌های شاخص برازندگی نرم شده برای مقایسه مدل مورد نظر با مدل بدون رابطه‌های برابر با ۰/۹۱، شاخص برازندگی تطبیقی برابر با ۰/۹۰،

1. Goodness of Fit Statistic
2. Root mean square Error of Approximation (RMSEA)

شاخص واریانس باقیمانده و کوواریانس برابر با $0/90$ و شاخص برازندگی برای ارزیابی مقدار نسبی واریانس و کوواریانس برابر با $0/97$ هستند که برازش مدل را تأیید کردند. در مجموع، تمامی شش مؤلفه ذکر شده تناسب مدل را تأیید کردند؛ بنابراین، مدل ساختاری پژوهش به لحاظ شاخص‌های برازش مناسب است و تمامی عامل‌های مطرح شده می‌توانند در مدل ساختاری پژوهش مجتمع شوند.

جدول ۴- مقادیر شاخص‌های آزمون خوبی (نیکویی) برازش

متغیر	خی‌دو/درجه آزادی	ریشه مجذور	برازندگی نرم نشده	برازندگی تطبیقی	واریانس باقیمانده	برازندگی ارزیابی
عملکرد داوطلبان	۳/۱۳	۰/۰۹۵	۰/۹۱	۰/۹۰	۰/۹۰	۰/۹۷
نتیجه	تأیید	تأیید	تأیید	تأیید	تأیید	تأیید

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به افزایش پژوهش‌های انجام شده در حوزه داوطلبان، وجود یک ابزار اندازه‌گیری مناسب و معتبر به منظور بررسی میزان به کارگیری عملکرد داوطلبان در ورزش که قابلیت اطمینان و اعتبار قابل قبولی داشته باشد، مهم است؛ بنابراین، هدف از انجام دادن این پژوهش تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» بود که شاخص‌ها و مؤلفه‌هایی قابل اعتماد و معتبر داشته باشد. با توجه به اینکه اساس هر پژوهش استفاده از ابزارهای معتبر و پایاست و تفسیر نتایج پژوهش به اعتبار ابزار به کار گرفته شده بستگی دارد، پژوهشگران باید از اعتبار ابزارها مطمئن باشند (بورنز و گراو^۱، ۱۹۹۹، ۸۶). طبق گفته باربارا و ویلیام^۲ (۲۰۰۵)، در تحلیل عاملی تأییدی الگوهای نظری خاصی باهم مقایسه می‌شوند و در واقع، روش مفید و سودمندی برای بازنگری ابزارهای مناسب به منظور انجام دادن پژوهش‌هاست. در این پژوهش برای تعیین روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» از روش استاندارد ترجمه و بازترجمه و همچنین از نظر متخصصان استفاده شد. در نهایت، پس از انجام اصلاحات پیشنهادی، پرسش‌نامه نهایی تهیه و تدوین شد. از نظر صوری مشکل مهمی در این پرسش‌نامه وجود نداشت و گروه نمونه نیز در فهم سؤال‌ها مشکل عمده‌ای نداشتند و مفهوم سؤال‌ها برای آن‌ها روشن بود.

1. Burns & Grove
2. Barbara & William

نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل عاملی تأییدی و پایایی، از پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» حمایت می‌کند. نتایج این پژوهش تأیید می‌کند که پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» ابزار معتبری در زمینه ورزش است و پژوهشگران مدیریت ورزشی می‌توانند در ارزیابی میزان به‌کارگیری عملکرد داوطلبان در ورزش از آن استفاده کنند.

میزان پایایی پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» ۰/۸۹ به‌دست آمد. همچنین، پایایی مؤلفه‌های پیشرفت ۰/۷۶، ارزش ۰/۸۲، اجتماعی ۰/۸۶، حرفه ۰/۹۳، درک‌کردن ۰/۷۹ و حفاظت ۰/۸۸ است که مشخص می‌شود مؤلفه حرفه، بیشترین و مؤلفه پیشرفت، کمترین مقادیر پایایی را دارند؛ به‌این‌ترتیب، هماهنگی درونی کل پرسش‌نامه و تمامی عامل‌ها بیشتر از حد نصاب (۰/۷۰) و در سطح مطلوب است؛ بنابراین، میزان خطای اندازه‌گیری در کمترین حد است و این مطلب با نتایج پژوهش کیم و همکاران (۲۰۱۰) همخوانی دارد. براساس نتایج این پژوهش، پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» ابزار معتبری است که به پژوهشگران مدیریت ورزشی در ارزیابی میزان عملکرد داوطلبان کمک خواهد کرد.

نتایج پژوهش حاکی از آن بود که درمورد روایی سازه پرسش‌نامه و قدرت پیشگویی سؤال‌ها، براساس مقادیر سطح معناداری و نیز میزان رابطه‌ها، تمامی سؤال‌ها به‌خوبی توانستند پیشگویی معناداری برای مؤلفه‌های خود باشند؛ بنابراین، تمامی سؤال‌ها موجب تأیید ساختار نظری پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» می‌شوند؛ در نتیجه، با مقادیر سطح معناداری مشخص شده برای سؤال‌ها، اعتبار بیرونی و مقادیر برآورد «رابطه» اعتبار درونی سؤال‌ها تأیید می‌شود.

پس از تخمین یک مدل خطی، این سؤال مطرح می‌شود که خط رگرسیونی تخمین‌زده‌شده چه میزان با مشاهده‌های واقعی تطابق دارد؟ از آنجاکه مدل کامل معادله ساختاری شامل دو متغیر مکنون^۱ و آشکار^۲ است، پارامترهای مدل باید از طریق پیوند بین واریانس‌ها و کوواریانس‌های متغیرهای مشاهده‌شده برآورد شده و مناسبت و کفایت روان‌سنجی اندازه‌ها در تحلیل، آزمون شوند. بدین‌منظور، نتایج آزمون خوبی برازش برای پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» در تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که شش شاخص نسبت‌خی‌دو/درجه آزادی (۳/۱۳)، ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (۰/۰۹۵)، شاخص برازندگی نرم شده برای مقایسه مدل مورد نظر با مدل بدون رابطه‌هایش (۰/۹۱)، شاخص برازندگی تطبیقی (۰/۹۰)، شاخص واریانس باقیمانده و کوواریانس (۰/۹۰) و شاخص برازندگی برای ارزیابی مقدار نسبی واریانس و کوواریانس (۰/۹۷) برازش مدل را تأیید کردند. در این‌راستا، کیم و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی برازش مدل عملکرد

-
1. Latent
  2. Manifest

داوطلبان در ورزشکاران را تأیید کردند. در نتیجه کلی، مدل عملکرد داوطلبان در ورزش از لحاظ شاخص‌های برازش مناسب است و بنابراین، تمامی مؤلفه‌های مطرح شده می‌توانند در مدل ساختاری پرسش‌نامه استفاده شوند. هو و بتلر^۱ (۱۹۹۹) بیان کردند که شاخص‌های چندگانه ارزیابی جامعی از برازش مدل را ارائه می‌دهند؛ یعنی مدل معادله ساختاری ارائه شده با کمک نرم‌افزار لیزرل در پژوهش حاضر، مدل ساختاری مناسبی است و برازنده داده‌های پژوهش حاضر نیز است؛ براین اساس، می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که داده‌های جمع‌آوری شده توسط این پرسش‌نامه می‌توانند نتایج درخور اطمینانی را ارائه کنند و اطلاعات دقیقی را در اختیار پژوهشگران قرار دهند.

در بررسی رابطه مؤلفه‌ها با پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش»، تمامی مؤلفه‌ها یعنی پیشرفت (۸/۵۵ = سطح معناداری، ۰/۴۵ = بار عاملی)، ارزش (۱۶/۰۱ = سطح معناداری، ۰/۷۶ = بار عاملی)، اجتماعی (۱۴/۵۱ = سطح معناداری، ۰/۷۰ = بار عاملی)، حرفه (۱۲/۹۸ = سطح معناداری، ۰/۶۴ = بار عاملی)، درک کردن (۱۴/۶۶ = سطح معناداری، ۰/۷۱ = بار عاملی) و حفاظت (۱۱/۱۴ = سطح معناداری، ۰/۵۷ = بار عاملی) با عملکرد داوطلبان در ورزش رابطه معناداری داشتند؛ بنابراین، هر شش عامل توانسته‌اند پیشگوی خوبی برای پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» باشند؛ در نتیجه، اعتبار درونی و بیرونی مدل (عملکرد داوطلبان در ورزش) تأیید می‌شود.

در نهایت، براساس یافته‌های به‌دست‌آمده، پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش» مقیاسی قابل اطمینان و معتبری است که می‌توان از آن برای ارزیابی عملکرد داوطلبان در حوزه ورزش استفاده کرد و نتایج پایا و باثباتی را نیز به‌دست آورد. همچنین، پژوهشگران در حوزه مدیریت ورزشی می‌توانند از ابزار عملکرد داوطلبان در ورزش بر مبنای مدل شش‌عاملی، به‌عنوان ابزاری مناسب در حوزه‌های گوناگون ورزشی استفاده کنند.

References

1. Andam, R., Hemattinejad, M., Hamidi, M., Ramezanijad, R., & Kazemnejad, A. (2011). Investigating the role of satisfaction in the forecast of volunteer participation in sport. *Journal of Sport Management*, 2, 35-49. (Persian).
2. Andam, R., Hemattinejad, M., Ramezanijad, R., & Kazemnejad, A. (2011). Examining barriers to bidding at University Sports Associations. *Journal of Olympic*, 3(47), 105-116. (Persian).
3. Andam, R., Montazari, A., & Feyzi, S. (2013). Examining barriers to bidding at University Sports Associations. *Journal of Sport Management*, 5(4), 29-45. (Persian).
4. Auld, C. (2004). Behavioral characteristics of student volunteers. *Australian Journal on Volunteering*, 9(2), 8-18.

5. Barbara, H. M., & William, F. (2005). *Statistical methods for health care research*. London: Lippincott Williams and Wilkins.
6. Burns, N., & Grove. S. K. (1999). *Understanding nursing research (2nd edition)*. Philadelphia. W. B. Saunders Company.
7. Chelladuray, P. (2006). *Human resource management in sport and recreation (2nd edition)*. London: Human Kinetics.
8. Cuskelly, G., Hoye, R., & Auld, C. (2006). *Working with volunteer in sport: Theory and practices*. London: Routledge.
9. Egil, B., Torsten, S., Hasan, C., & Siegfried, N. (2012). Commitment and volunteer job satisfaction as determinants for the intention to remain a volunteer in sports clubs. Paper presented at the 19th Conference of the European Association for Sport Management, Madrid, Spanish.
10. Finkelstein, M. A. (2008). Predictors of volunteer time: The changing contributions of motive fulfillment and role identity. *Social Behavior and Personality*, 36(10), 1353-64.
11. Ghafari, F., Andam, R., Montazari, A., & Feyzi, S. (2012). Motivation and commitment of sporting event volunteers. *Journal of Research Sport Management*, 3, 105-16.
12. Hallmann K., & Gesine, H. (2012). Determinants of volunteer motivation and their impact on future voluntary engagement: A comparison of volunteer's motivation at sport events in equestrian and handball. *International Journal of Event and Festival Management*, 3(3), 272-91.
13. Hamidi, M., Andam, R., & Feyzi, S. (2013). Investigating the dimensions of cultural intelligence of volunteers in sport. *Journal of Sport Management*, 5(3), 5-20. (Persian).
14. Han, K. (2007). *Motivation and commitment of volunteers in a marathon running event (Unpublished doctoral dissertation)*. Florida State University, Berlin, Germany.
15. Hu, L & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indices in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives, *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
16. Kim, M., Zhang, J. J., & Connaughton, D. (2010). Modification of the volunteer functions inventory for application in youth sports. *Sport Management Review*, 13(1), 25-38.
17. Machin, E., Angela, J.A. (2008). *Management matters: A national survey of volunteer management capacity*. Institute for Volunteering Research, 76-92.
18. MacLean, J., Hamm, S, (2007). Motivation, commitment and intentions of volunteers a large Canadian sporting event. *Ontario Research Council on Leisure*, 31(2), 523-56.
19. Oesterle, S., Kirkpatrick, J. M., & Mortimer, J. T. (2004). Volunteerism during the transition to adulthood: A Life course perspective. *Social Forces*, 82(3), 1123-49.
20. Pozzi, M., & Marta, E. (2006). Determinanti Psico-sociali del volontariato durante la transizione all'età adulta (Psycho-social determinants of volunteerism during the transition to the adult age). *Psicologia Sociale*, 1, 175-96.
21. Turner , K. (2008). A report prepared for NSW sport and recreation. Available at: www.sciencedirect.com (Accessed 12 April 2018)

22. Van der Wagen, L. (2007). Human resource management for event, managing the event workforce: Book reviews. *Tourism Management*, 28, 1574-83.

استناد به مقاله

پورسلطانی زرنندی، حسین، و موسوی‌راد، سیده‌طاهره. (۱۳۹۹). اعتباریابی و هنجاریابی پرسش‌نامه «عملکرد داوطلبان در ورزش». *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۲ (۶۰)، ۵۰-۲۳۷. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2019.6541.2349

Poursoltani Zarandi, H., & Mousavi Rad, S.T. (2020). Determining the Validity and Reliability of Volunteers Function Questionnaire in Sport. *Sport Management Studies*. 12 (60): 237-50. (Persian). DOI: 10.22089/smrj.2019.6541.2349

Determining the Validity and Reliability of Volunteers Function Questionnaire in Sport

H. Poursoltani Zarandi¹, S.T. Mousavi Rad²

1. Associate Professor of Sport Management, Payam-e Noor University (Corresponding Author)
2. Assistant Professor of Sport Management, Payam-e Noor University

Received: 2018/10/18

Accepted: 2019/01/19

Abstract

The aim of this study was to Validation and standardization of Volunteers Function Questionnaire in Sport. The research method is descriptive and is a type of structural equation that has been implemented fieldly. The statistical population of this study was the athletes in the Iran out of which 392 questionnaires were collected. Measurement Instrument was a questionnaire of 18-item used Volunteers Function with six subscales (Enhancement, Protective, Career, Social, Understanding, Values). Statistical methods were descriptive indexes for describing data, Cronbach`s alpha for determining validity, analysis of an accepting factor to determine the structures validity was used. Analytical results showed ($\alpha=0.89$) reliability for Volunteers Function questionnaire. All questions had a significant relationship with their agent in reliability of Structure, the amount of relationship and T-value, and they could be a good predictor for their agent. $X^2/df=3.13$, RMSEA=0.095 indexes and NFI=0.91, CFI=0.90, IFI=0.90 and GFI=0.97 also confirmed the goodness of models. Also, the results about the relations of factors with the meaning of Volunteers Function showed that all factors could be a good predictor for the concept of Volunteers Function. Questionnaire Volunteers Function reliable and valid measure that can be used to evaluate Volunteers Function in the field of sports and reliable and consistent results are achieved.

Keywords: Athlete, Function, Questionnaire, Volunteers.

---

1. Email: hpszarandi@gmail.com

2. Email: taherehmosavirad@gmail.com